

ת"פ 13283/03/15 - מדינת ישראל נגד חברת קו צינור אילת אשקלון בע"מ - לא בעניינה, זאב צל -, מרינה דרומית דיורס בע"מ - לא בעניינה, אייל בר ציון - לא בעניינה

בית משפט השלום באילת

25 ינואר 2016
ט"ו שבט תשע"ו
ת"פ 13283-03-15 מדינת ישראל נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בעמ ואח'
תיק חיצוני:

מספר בקשה: 11

בפני כב' השופט גל שלמה טייב
המאשימה:

1. מדינת ישראל
באמצעות עו"ד יאיר הלר

נגד

הנאשמים:

1. חברת קו צינור אילת אשקלון בע"מ - לא בעניינה 2.
- זאב צל -
- באמצעות עו"ד אריה ניגר ו/או אמיר פיש
3. מרינה דרומית דיורס בע"מ - לא בעניינה
4. אייל בר ציון - לא בעניינה

החלטה בעניין נאשם 2

טענה מקדמית לפי סעיף 149(4) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982

1. כתב האישום מייחס לנאשם 2 עבירה של פגיעה בערך מוגן, בניגוד לסעיפים 33(ג) ו-57(א) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998 (להלן - **חוק גנים לאומיים**) וכן בניגוד לתקנה 3(א) לתקנות גנים לאומיים, שמורות טבע ואתרי הלאום (איסור פגיעה בערכי טבע מוגנים), התשד"מ 1983- בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.
2. על פי עובדות כתב האישום, הנאשם 2 שימש כמנהל אצל נאשמת 1, אשר חתמה על חוזה עם נאשמת 3 לצורך פירוק דולפין (נקודות הקשירה של מכליות נפט). כתוצאה מעבודתה של נאשמת 3, הכלונסאות שנחתכו נפלו לקרקעית הים וגרמו לפגיעה קשה בערכי הטבע, הכל כמפורט בכתב האישום.

3. בישיבת המענה ביום 29.11.15 ביקש ב"כ הנאשם 2 לטעון טענה מקדמית ולפיה עובדות כתב האישום אינן מקימות עבירה, ביחס לנאשם 2, וזאת בהתאם לסעיף 149(4) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן - **חסד"פ**). לטענת ב"כ הנאשם 2, גם אם כל האמור בכתב האישום נכון, אין כתב האישום מייחס לנאשם 2 מעשה ו/או מחדל, הקשור לפגיעה באלמוגים. עוד הוסיף ב"כ הנאשם 2 כי העובדה שמרשו צורף כנאשם לכתב האישום נובעת אך בשל היותו מנהל בחברת קצא"א, היא נאשמת 1, וזאת בהיעדר כל הוראת חוק ספציפית, שמטילה אחריות על הנאשם 2. ב"כ הנאשם הבהיר, כי על פי החוק והפסיקה, נושא משרה בתאגיד יעמוד לדין מכח תפקידו אך ורק אם קיימת בחוק עבירה ספציפית או הוראה ספציפית שמטילה עליו אחריות מכח תפקידו ומשלא קיימת הוראת חוק שכזו בחוק גנים לאומיים, לא ניתן להעמיד לדין את נאשם 2 בשל היותו נושא משרה בחברת קצא"א.

4. בתגובתה ביקשה המאשימה לדחות את הטענה. לטענת המאשימה, חומר הראיות מלמד על מעורבות ישירה ומהותית של נאשם 2 בביצוע הפעולות אשר מקימות את העבירה. יתרה מכך טען ב"כ המאשימה כי על פי "תורת האורגנים" שפותחה בפסיקת בית המשפט העליון, מאחר והתאגיד, כאישיות משפטית, אינו יכול לגבש מחשבה פלילית, נכנס "בנעליו" של התאגיד האורגן, אשר היסוד העובדתי והנפשי שלו נתפסים כשל התאגיד. לטענת ב"כ המאשימה, משנטען בכתב האישום כי נאשם 2 פעל לביצוע ההתקשרות שמכוחה בוצעו הפעולות שהביאו לנזקים הרי שקמה אחריות אישית של האורגן, קרי נאשם 2 לעבירה שבוצעו.

5. בתשובתו לתגובת המאשימה חזר ב"כ הנאשם 2 על טענותיו והוסיף כי משנעדרת בחוק גנים לאומיים הוראת חוק מפורשת המטילה אחריות על נושא המשרה בתאגיד, בשל מעשה התאגיד, לא ניתן להשלים חלל זה על ידי בית המשפט וזאת בשים לב לעקרון החוקיות, הקבוע בסעיף 1 לחוק העונשין ומהווה את כלל היסוד בדיני העונשין.

לטענת ב"כ הנאשם, אין בחוק גנים לאומיים הוראת חוק המטילה אחריות נגזרת ו/או ישירה על נושא משרה בתאגיד, שלא כמו בחוקים אחרים אליהם הפנה ובהם קיימות הוראות מפורשות ביחס לכל אחת מהאפשרויות. עוד טען ב"כ הנאשם 2 כי כתב האישום לא מייחס לנאשם 2 פעולה במו ידיו שהביאה לפגיעה באלמוגים ואף לא אחריות מכח דיני השותפות.

עוד הבהיר ב"כ הנאשם 2, בשים לב לתגובת המאשימה, כי ככל שהיו בידי המאשימה ראיות להטלת אחריות פלילית על הנאשם 2 היו צריכים הדברים לבוא לידי ביטוי באופן מפורש בעובדות כתב האישום. כמו כן טען, כי יישומה של תורת האורגנים מחייבת מסקנה הפוכה מזו שביקשה להסיק המאשימה שכן תורה זו פועלת באופן חד סטרי כך שיכולה לחייב את התאגיד בשל מעשה האורגן, אך לא להיפך אלא אם ישנה הוראת חוק מפורשת.

דין והכרעה

6. עניינה של הטענה המקדמית הקבועה בסעיף 149(4) לחסד"פ "העובדות המתוארות בכתב האישום אינן מהוות עבירה" היא כי גם אם יוכחו כל העובדות המפורטות בכתב האישום לא יהיה בכך כדי לבסס את הרשעת הנאשם בעבירה המיוחסת לו, שכן מכתב האישום נעדר רכיב "משמעותי" לבסוס העבירה (ראה י. קדמי **על סדר הדין הפלילי**; חלק שני הליכים שלאחר כתב האישום א', מהדורה מעודכנת, תשס"ט-2009 עמ' 1293 - 1294 (להלן - **קדמי**)).

7. למקרא עובדות כבת האישום, טיעוני הצדדים והפסיקה אליה הפנו נראה כי הצדק עם ב"כ הנאשם 2.

בית המשפט העליון, בע"פ 7295-95 **עידו דיסנצ'יק נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו) (12.03.97), אליו הפנה ב"כ הנאשם 2, עמד על האפשרויות השונות להטלת אחריות פלילית על נושא משרה בתאגיד. כבוד הנשיא (כתוארו אז) א' ברק הצביע על שני מסלולים שמכוחם ניתן להטיל אחריות פלילית על האורגן. אביא את הדברים כלשונם:

"עקרונית, אחריותו של אורגן הפועל בתאגיד יכולה לנבוע משני מקורות עיקריים: האחד, אם האורגן מקיים, על-ידי התנהגותו שלו, את היסודות (העובדתיים והנפשיים) של עבירה. "בני האדם הפועלים בתאגיד אחראים בפלילים אישית, אם הם מקיימים את יסודותיה של הנורמה" (ע"פ 3027/90 חברת מודיעים בינוי ופיתוח בע"מ נ' מדינת ישראל (להלן - פרשת חברת מודיעים [1]), בעמ' 384). לעניין זה, ייתכן שהאורגן יהא מבצע העבירה (בצוותא או עם אחר). ייתכן, כמובן, שהאורגן הוא צד לעבירה שלא כמבצע, אלא כמשדל או כמסייע. אחריות זו היא אישית. היקפה נקבע על-פי היסודות העובדתיים והנפשיים הקבועים בעבירה הפלילית שבה הוא הואשם. אין היא מותנית באחריותו הפלילית של התאגיד. המקור השני לאחריות האורגן עשוי להיות בהוראת דין הקובעת כי האורגן יהא אחראי בפלילים אם התאגיד אחראי בפלילים. אחריות זו היא במהותה כעין-שילוחית. האורגן עצמו אינו אחראי אישית בפלילים. האחריות הפלילית מוטלת עליו משום אחריותו הפלילית של התאגיד. באין אחריות פלילית על התאגיד, אין האורגן אחראי..." (הקו התחתון הוסף -ג.ש.ט).

8. יישומה של הלכה זו בעניינו של נאשם 2 מחייבת את המסקנה כי כתב האישום אינו מגלה עבירה ביחס אליו. אין בהוראת חוק גנים לאומיים, בשונה מהוראות חוק אחרות, הוראת דין המקימה אחריות אישית על האורגן ואף לא הוראת חוק המקימה אחריות נגזרת מכח אחריותו של התאגיד. למותר לציין כי האורגן יכול לשאת באחריות פלילית מכח מעשיו ו/או מחדליו.

בהעדר התייחסות מפורשת בעובדות כתב האישום לאחריותו הישירה של נאשם 2 לעבירה שבוצעה ובהעדר הוראת חוק מפורשת המטילה אחריות נגזרת עליו בשל אחריות התאגיד, כאמור, הרי שכתב האישום אינו מגלה עבירה ביחס אליו.

9. יחד עם זאת, בשים לב לתגובת המאשימה, כי יש בידה ראיות המוכיחות מעורבות ישירה ומהותית של נאשם 2, שיש בה כדי לבסס את אחריותו האישית בביצוע פעולות המקימות את העבירה הנטענת בכתב האישום, הרי שבהתאם לסעיף 150 לחסד"פ, אין מקום לביטולו של כתב האישום וניתנת למאשימה האפשרות לתקן את כתב האישום.

10. **בשים לב לכל האמור, המאשימה רשאית להגיש כתב אישום מתוקן ביחס לנאשם 2 וזאת בתוך 10 ימים מהיום.**

ניתנה היום, ט"ו שבט תשע"ו, 25 ינואר 2016, בהעדר הצדדים.